

כ"ז כסלו, תשפ"ד
10 דצמבר, 2023

לכב'
גב' רעות רבי
רא"ג איכות אוויר
המשרד להגנת הסביבה [בדוא"ל: ReutR@svivs.gov.il](mailto:ReutR@svivs.gov.il)

הנדון: הערות לטיטות היתר הפליטה לתחנת הכוח "אורות רבין"

שלום,

1. טיטות היתר הפליטה לתחנת הכוח "אורות רבין" שפורסמה להערות הציבור ב- 30 באוקטובר 23 מבטאת נסיגה מצערת מהאסטרטגיה להפסקת השימוש בפחם, ופותחת פתח להמשך שימוש ארוך שנים בתחנות כוח פחמיות מזהמות ללא כל אמצעי הפחתה למזהמי אוויר מזיקים כגון תחמוצות חנקן, גופרית דו חמצנית וחלקיקים, ותוך כדי הגדלת פליטות של גזי חממה.
2. על פי האסטרטגיה המאושרת קובעת החלטת הממשלה 4080 מיום 29/07/2018 כי יחידות הייצור 1-4 בתחנת הכוח "אורות רבין" יפסיקו לפעול הפעלה שוטפת לא יאוחר מיום 1 ביוני 22 ובלבד שיתקיימו שני תנאים: תתקיים יתירות באספקת גז טבעי למשק בישראל באמצעות חיבורם של שלושה מאגרי גז טבעי (תמר, לוויטן וכריש-תנין), ותחילת הפעלתו של מחז"מ ראשון בהספק של 600 מגה-וואט שיוקם על ידי חברת החשמל.
3. במסמך עקרונות מדיניות שפרסם שר האנרגיה לשעבר דר' יובל שטייניץ בתאריך 08/02/2021 קובע השר כי ממועד התקיימות שני התנאים הנ"ל ישומרו יחידות הייצור לצורך הפעלה במצבי חירום בלבד עד ליום 31/12/2025.
4. בעוד שהתנאי הראשון המופיע בסעיף 2 לעיל כבר מתקיים, הרי התנאי השני (הקמת מחז"מ חלופי) מתעכב כבר מעל לשנה וחצי על ידי חברת החשמל והרבה לפני מצב החירום שהחל בעקבות מלחמת חרבות ברזל.
5. זאת ועוד, בקיץ האחרון החליט דירקטוריון חברת החשמל להשהות את המשך פרויקט ההסבה לגז ביחידות 5 ו-6 באורות רבין (וגם 3 ו-4 בתחנת הכוח רוטנברג באשקלון) עד לקבלת החלטה עקרונית של משרד האנרגיה והתשתיות להכרה עקרונית בעלויות הפרויקט.
6. בנוסף ולמרבה הצער נקלענו גם למצב חרום עקב מצב המלחמה שהוכרז על ידי הקבינט המדיני-בטחוני, ומנהל המערכת (חברת נגה) הודיע על מתן דרישה להפעלה חריגה של יחידת ייצור מוגבלת בהתאם לסעיף 25א(ב) לחוק אוויר נקי, החל גם על יחידות 1-4 באורות רבין.
7. והנה, במקום לנקוט סנקציות כנגד חברת החשמל על העיכובים בהקמת המחז"מ החלופי ועל אי מימוש ההחלטה להסב את יחידות 5 ו-6 לגז טבעי תוך כדי השתת העלויות

החיצוניות של הזיהום על הציבור כולו, היא מקבלת פרס בטיוטת ההיתר הנוכחית בכמה מובנים:

- א. ערכי הפליטה המותרים משקפים פליטות מתחנות כוח ישנות ומזהמות ביותר ללא כל אמצעי הפחתה.
  - ב. יחידות הייצור 3 ו-4 מורשות לפעול עד סוף שנת 24.
  - ג. יחידות הייצור 1 ו-2 מורשות לפעול עד סוף שנת 25.
  - ד. יחידות 5 ו-6 ימשיכו לפעול בפחם עד למועד בלתי ידוע שבו יוסבו לגז.
  - ה. בסעיף 12 בטבלה ב-1 בטיוטת ההיתר ניתן לבעל ההיתר (חח"י) זמן של 12 חודשים ממועד כניסת ההיתר לתוקף להכנת תוכנית היערכות לסגירת/הפסקת ההפעלה של יחידות הייצור 1-4 שבה יוגדרו הפעולות הנדרשות לסגירה ולוחות הזמנים שלהם, כאילו שתוכנית כזאת לא הייתה כבר מזמן צריכה להיות מוכנת ומיושמת.
8. אשר על כן נדרוש כי נוסח ההיתר יתוקן בהתאם לעקרונות הבאים:
- א. יחידות 1-4 ייסגרו להפעלה שוטפת (שלא במצב חירום) חודש לאחר תום מצב החירום שהוכרז בישראל.
  - ב. הפחם שישמש ביחידות 1-4 עד לסגירתן יהיה הדל גופרית ביותר הזמין לרכישה לישראל.
  - ג. במידה ובעקבות מצב החירום הנוכחי או לאחר סיומו יוחלט חלילה על ידי הממשלה או על ידי שר האנרגיה על המשך ההפעלה השוטפת או השימור של תחנות הכוח הפחמיות מעבר למועדים בהחלטת הממשלה 4080 יותקנו ביחידות 1-4 כל אמצעי ההפחתה לחלקיקים, תחמוצות חנקן וגופרית דו חמצנית.
9. בנוסף, וכהשלמה להיתר הפליטה, נדרוש כי יינקטו כנגד חח"י אמצעי אכיפה על העיכובים בהקמת יחידות הייצור החלופיות ליחידות הפחמיות 1-4, על השעיית הפרויקט להסבת יחידות 5 ו-6 לגז טבעי ועל הנזקים והעלויות החיצוניות שהושתו על הציבור בעקבות עיכובים אלה.

בברכה,

דר' אריה ונגר

מדען